

**Najwyższa Izba Kontroli
Departament Obrony
Narodowej i Bezpieczeństwa
Wewnętrznego**

Warszawa, dnia 29 kwietnia 2011 r.

**Pan
plk dr Mirosław Chrzanowski
Komendant
4. Wojskowego Oddziału Gospodarczego
w Gliwicach**

KOB- 4100-01-05/2011

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Szanowny Panie Pułkowniku

Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.), zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli – Departament Obrony Narodowej i Bezpieczeństwa Wewnętrznego, przeprowadziła w 4 Wojskowym Oddziale Gospodarczym kontrolę w zakresie wykonania budżetu państwa w 2010 r., w części 29 – Obrona narodowa.

W związku z kontrolą, której wyniki zostały przedstawione w protokole kontroli podpisanym w dniu 1 kwietnia 2011 r., Najwyższa Izba Kontroli, stosownie do treści art. 60 ust. 1 ustawy o NIK, przekazuje Panu Pułkownikowi niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie z zastrzeżeniami wykonanie planu dochodów i wydatków budżetowych 4 WOG w 2010 r.

Uzasadnieniem dla powyższej oceny są następujące ustalenia i oceny cząstkowe:

1. Zgodnie ze statutem oraz szczegółowym zakresem działania, zadaniem 4 WOG było zabezpieczenie finansowe i logistyczne funkcjonowania jednostek i instytucji wojskowych stacjonujących w rejonie jego odpowiedzialności. W 2010 r. na zaopatrzeniu 4 WOG znajdowały się 52 jednostki i instytucje wojskowe, w tym 20 w pełnym oraz 32 w częściowym zakresie.

W ocenie NIK, 4 WOG nie osiągnął jeszcze zdolności pełnego zabezpieczenia materiałowo-technicznego zaopatrywanych podmiotów, ponieważ organizacyjnie ani funkcjonalnie nie został przygotowany do powierzonych zadań. Struktura organizacyjno-etatowa 4 WOG, a także procedury działania, tj. obieg dokumentów materiałowo-

finansowych, długi czas oczekiwania na dostawy części zamiennych do poszczególnych jednostek sprzętu, ograniczone możliwości obsługi i napraw sprzętu ze względu na brak odpowiedniej liczby specjalistów w obsadzie warsztatów obsługowych, ograniczony zakres możliwości transportowych i magazynowych, brak możliwości pełnego zabezpieczenia szkoleń poligonowych zaopatrywanych jednostek – ograniczały w praktyce efektywność działania.

Niedostosowanie struktury etatowej WOG do zakresu jego zadań powodowało, że zadania były realizowane z ustawicznym naruszaniem podziału kompetencji jednostek w obowiązującym systemie zaopatrywania określonym w rozkazie nr 69/Log/P4 Szefa Sztabu Generalnego Wojska Polskiego z dnia 3 lutego 2009 r. – Podział kompetencji i zadań pomiędzy wojskowymi oddziałami gospodarczymi i jednostkami wojskowymi uczestniczącymi w programie pilotażowym oddzielenia w jednostkach budżetowych funkcji finansowo-gospodarczych od operacyjno-szkoleniowych.

Z informacji przekazanych przez dowódców największych zaopatrywanych jednostek wojskowych, tj. 6 batalionu powietrznodesantowego (6 bpd), 5 pułku chemicznego (5 pchem), 1 Brygady Rakietowej Obrony Powietrznej (1 BR OP) i Oddziału Specjalnego Żandarmerii Wojskowej (OS ŻW) wynikało, że na gotowość bojową, realizację szkolenia programowego i bieżące funkcjonowanie jednostek, szczególnie negatywnie wpływały:

- braki sprzętu oraz części zamiennych i materiałów eksploatacyjnych w służbie czołgowo-samochodowej (ogumienie, plandeki, akumulatory do pojazdów - pomimo składanych zapotrzebowań od 2009 r. – m.in. brak dla 6 bpd 229 szt. opon , braki 534 jednostek uzbrojenia i sprzętu na pokrycie zabezpieczenia należności mobilizacyjnych, zabezpieczenie potrzeb 1 BR OP w zakresie ogumienia na poziomie 12%, a akumulatorów kwasowych na poziomie 27%);
- konieczność odbioru sprzętu siłami i środkami jednostek, na podstawie rozkazów wyjazdu i z wykorzystaniem limitu paliwa 4 WOG, przy czym 1 BR OP realizowała powyższe przedsięwzięcia z własnego limitu paliwa i kilometrów;
- znaczne odległości pomiędzy jednostką (np. w przypadku 5 pułku chemicznego), a magazynami 4 WOG, co szczególnie utrudnia realizację szkolenia programowego z wykorzystaniem środków bojowych;
- brak możliwości zabezpieczenia potrzeb remontowych, uzbrojenia i sprzętu wojskowego.

Rozwiązanie powyższych problemów, szczególnie w zakresie zabezpieczenia potrzeb materiałowych, remontowych i etatowych 4 WOG wykraczało poza kompetencje Komendanta 4 WOG. Wnioskowanie do przełożonych o zmianę struktury WOG na bardziej

wydolną, o zgodę na zakup ogumienia do pojazdów przez 4 WOG z pominięciem zakupów centralnych, nie przynosiły oczekiwanych skutków i tylko w niewielkim stopniu przekładały się na zmianę istniejącego stanu rzeczy, tj. poprawę stanu zaopatrzenia jednostek.

Podjęta w trakcie kontroli analiza zasad zaopatrywania w artykuły żywnościowe wykazała m.in., że ceny niektórych artykułów spożywczych (m.in. noga z kurczaka, filet z piersi kurczaka i szynka z indyka), finansowanych i dostarczanych do 4 WOG przez 3 Rejonową Bazę Materiałową w Łodzi, były nawet trzykrotnie wyższe od cen w rejonie Gliwic, wobec czego nie było to działanie gospodarne.

NIK negatywnie ocenia wysoki poziom cen niektórych artykułów żywnościowych, zakupywanych i dostarczanych do 4 WOG przez 3 Rejonową Bazę Materiałową. Pomimo długotrwałego charakteru problemu cenowego nie wystąpiono do Szefa Inspektoratu Wsparcia Sił Zbrojnych z formalnym wnioskiem o korzystniejsze pozyskiwanie żywności.

2. Plan dochodów budżetowych 4 WOG na 2010 r. określony został przez dysponenta drugiego stopnia, tj. Inspektorat Wsparcia Sił Zbrojnych na 1.100 tys. zł, a następnie w dniu 20 stycznia 2011 r. zwiększony przez tego dysponenta do 1.130,9 tys. zł. Plan ten był niewspółmiernie wysoki w porównaniu z dochodami prognozowanymi na 2010 r. przez 4 WOG, określonymi w projekcie planu finansowego na 65 tys. zł.

Zrealizowane dochody wyniosły 222,9 tys. zł, co stanowiło 19,7% planu po zmianach oraz 64,3% dochodów uzyskanych w 2009 r. Przyczyną niskiego wykonania dochodów był nakazowy sposób ustalania planu, niebiorący pod uwagę określonych przez 4 WOG możliwości pozyskania dochodów.

Pobrane dochody były terminowo i w pełnej wysokości przekazywane na rachunek dochodów centralnego rachunku bieżącego budżetu państwa.

Należności na koniec 2010 r. wynosiły 161,7 tys. zł i były niższe o 12,1 tys. zł, tj. o 7% w porównaniu z wykazanymi w 2009 r. (173,8 tys. zł). Do należności tych zaliczono m.in. trzy roszczenia Wojewódzkiego Sztabu Wojskowego w Katowicach z 2007 r. na łączną kwotę 78,7 tys. zł, przejęte z dniem 1 stycznia 2008 r. na ewidencję finansową 4 WOG. W sprawie zasadności tych roszczeń oraz możliwości ich wyegzekwowania do końca 2010 r., trwała bezskuteczna wymiana korespondencji pomiędzy 4 WOG i WSzW.

Najwyższa Izba Kontroli zwraca uwagę na niezasadność zaliczenia roszczeń do należności WOG.

Zaległości netto wynosiły 23,1 tys. zł i nie zmieniły się od 2009 r. Powstały one w latach 2000-2001 i mimo korzystnych dla wojska rozstrzygnięć sądowych, zaległości te nadal nie zostały uregulowane przez dłużników.

W 2010 r. Komendant 4 WOG, umorzył należności łącznie na kwotę 1 tys. zł, m.in. na kwotę 0,8 tys. zł, na podstawie art. 56 ust.1 pkt 3 ustawy o finansach publicznych, w związku z potwierdzeniem przez komornika sądowego bezskuteczności egzekucji.

3. Wydatki budżetowe w 2010 r. wyniosły ogółem 141.400,8 tys. zł, czyli 100% planu po zmianach (141.416 tys. zł). Większość środków budżetowych wykorzystano na wydatki bieżące (134.095 tys. zł) związane z realizacją zadań określonych w zakresie działania 4 WOG (głównie na wydatki placowe oraz zakup towarów i usług). Wydatki majątkowe 4 WOG wynosiły 226,1 tys. zł, co stanowiło 0,2% wydatków ogółem. Zrealizowano je celowo i zgodnie z planem.

Kontrola NIK wykazała, że w dniu 31 grudnia 2010 r. zakupiono sprzęt RTV na wyposażenie świetlic i kancelarii w nowo sformowanym 5 pułku chemicznym w Tarnowskich Górach (na bazie 5 batalionu chemicznego). Po weryfikacji dokumentów materiałowych ustalono, że sprzęt ten rozdysponowano niezgodnie z przeznaczeniem, tj. naruszono zapis art. 162 pkt 3 ustawy o finansach publicznych. Sprzęt ten skierowano do komórek organizacyjnych 4 WOG i pięciu innych podmiotów pozostających na zaopatrzeniu WOG, zamiast do 5 pułku chemicznego w Tarnowskich Górach. W trakcie kontroli NIK, Komendant 4 WOG spowodował przekazanie powyższego sprzętu do właściwego użytkownika.

Niewykorzystane środki budżetowe w wysokości 15,2 tys. zł zostały zwrócone do dysponenta II stopnia (Inspektorat Wsparcia SZ), w ustalonym przepisami terminie.

3.1. Przeciętne zatrudnienie (łącznie z jednostkami będącymi na zaopatrzeniu 4 WOG) w 2010 r. wyniosło 2.296 osoby, co oznacza wzrost w stosunku do 2009 r. o 18 osób, tj. o 0,8%. W grupie osobowej żołnierzy zawodowych nastąpił wzrost zatrudnienia o 34 osoby m.in. ze względu na zmianę etatów dwóch jednostek. Natomiast w grupie pracowników (status 01 oraz 03) zatrudnienie zmalało o 16 osób, co było spowodowane koniecznością dostosowania faktycznego zatrudnienia do zatrudnienia bazowego określonego przez dysponenta wyższego stopnia. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto na 1 pełnozatrudnionego (łącznie dla wszystkich grup osobowych) wyniosło 3.541 zł i w porównaniu do 2009 r. wzrosło o 45,90 zł (1,3%), w tym odpowiednio dla: żołnierzy zawodowych – 3.799,40 zł, wzrost o 13,15 zł (0,3%) oraz pracowników – 2.866,60 zł, wzrost o 97,65 zł (3,5%). W 2010 r. w 4 WOG nie została przekroczona kwota wydatków na wynagrodzenia określona w planie finansowym.

3.2. Stan zobowiązań 4 WOG na koniec 2010 r. wyniósł 7.788,3 tys. zł i w porównaniu do 2009 r. był wyższy o kwotę 586,1 tys. zł, tj. o 8,1%. Zobowiązania

dotyczyły głównie dodatkowego uposażenia rocznego dla żołnierzy zawodowych, z kwotą 5.412,1 tys. zł, co stanowiło 69,5% wszystkich zobowiązań. Zobowiązania wymagalne nie wystąpiły.

4. Najwyższa Izba Kontroli w ramach oceny rzetelności ksiąg rachunkowych 4 WOG ocenia pozytywnie z zastrzeżeniami skuteczność funkcjonowania procedur kontroli finansowej, poprawność formalną dowodów i zapisów księgowych oraz pozytywnie wiarygodność ksiąg rachunkowych. Powyższą ocenę sformułowano na podstawie przeglądu analitycznego ksiąg oraz badania 247 dowodów (zapisów) księgowych wybranymi metodą monetarną. Łączna wartość operacji udokumentowanych wylosowanymi dowodami księgowymi wynosiła 11.088.830,63 zł, tj. 49,8% łącznej wartości populacji dochodów i wydatków objętych badaniem (22.271.062,20zł). Uwagi i zastrzeżenia dotyczyły poprawności formalnej dowodów i zapisów księgowych – stwierdzono 6 przypadków różnych rodzajów błędów i uchybień – w porównaniu z wymogami ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości.¹

W zakresie inwentaryzacji ustalono, że w 4 WOG przeprowadzono spisy z natury aktywów pieniężnych oraz druków ścisłego zarachowania. Inwentaryzację majątku 4 WOG prowadzono w 2010 r. w formie inwentaryzacji ciągłej, przez wyodrębnioną komórkę w strukturze jednostki. Do końca 2010 r. wykonano inwentaryzację 88 pól, a trzy pola spisowe zakończono 28 lutego 2011 r. Wśród wybranych do badania (losowo) 10 pól spisowych, stwierdzono przypadek nieprzeprowadzenia weryfikacji stanu ewidencyjnego.

NIK nie zgłasza zastrzeżeń do przeprowadzenia inwentaryzacji wybranych losowo 10 pól spisowych.

W książce depozytów stwierdzono, że w dniu 27 grudnia 2007 r. przyjęto w depozyt do kasy 2,68 kg złomu srebra odzyskiwanego z rakiet przeciwlotniczych. Pomimo wnioskowania, do dnia zakończenia kontroli nie uzyskano zgody z Inspektoratu Wsparcia SZ na przekazanie tego złomu do Agencji Mienia Wojskowego. Nie przyjęto też innego sposobu na jego zagospodarowanie.

5. NIK pozytywnie ocenia prawidłowość oraz rzetelność miesięcznych i rocznych sprawozdań budżetowych (Rb-23, Rb-27, Rb-28, Rb-N, Rb-Z), za wyjątkiem stanu należności, które wymagają weryfikacji w zakresie roszczeń niestanowiących należności. Sprawozdania te zostały sporządzone zgodnie z ewidencją księgową i przekazane w terminach określonych w rozporządzeniach Ministra Finansów z dnia 3 lutego i 4 marca

¹ Dz.U. z 2002 r. nr 76, poz. 694 ze zm.

2010 r.² oraz podpisane przez osoby uprawnione. Dane wykazane w sprawozdaniach były zgodne z ewidencją księgową.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

1. Usprawnienie obiegu dokumentów materiałowo – finansowych pomiędzy 4 WOG a zaopatrywanymi jednostkami oraz angażowania tych jednostek do realizacji zadań bez naruszania zasad określonych w rozkazie nr 69/Log/P4 Szefa Sztabu Generalnego WP z 3 lutego 2009 r..
2. Dokonanie weryfikacji stanu należności oraz skutecznych rozstrzygnięć w kwestii roszczeń ujętych jako należności budżetowych na koniec 2010 r.
3. Analiza i weryfikacja procedur rozdysponowywania otrzymywanego i zakupionego sprzętu zgodnie z przeznaczeniem.

Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Pana Pułkownika w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków, bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczyn niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, Panu Pułkownikowi przysługuje prawo zgłoszenia do Dyrektora Departamentu Obrony Narodowej i Bezpieczeństwa Wewnętrznego Najwyższej Izby Kontroli umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym wyżej mowa, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.

Z poważaniem

DYREKTOR
Departamentu Obrony Narodowej
i Bezpieczeństwa Wewnętrznego

mgr Włodzisław Zegadło

² Rozporządzenie Ministra Finansów z 3 lutego 2010 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz. U. Nr 20, poz.103) oraz z 4 marca 2010 r. w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych (Dz. U. Nr 43, poz. 247).